

Takið á húsunum, sum Karla og Símun Hansen stutt frammanundan høvdu bygt, hómast omanfyri træini

Tað var her, at vanlukkan á Toftavatni var mánadagin 31. august 1964. Á minnisplátuni standa nøvnini á teimum trimum dreingjunum og beinrakin stutt lýsing av umstøðunum tá, sum Jóan Pauli Joensen, professari, hevur skrivað

tað, sum er á skránni sunnudagin, kom tosið inn á vanlukkuna og tað, sum tey avvarðandi upplivdu.

Samveran endaði á Toftavatni, har vanlukkan hendi fyri 50 árum síðani. Tað er bara onkur hendinga av teimum, sum hevur vitað, hvar vanlukkan var, og onkur í familjunum hava ongantíð verið yviri aftur á Toftavatni.

– Eg var í Grønlandi við Havborgini, tá ið tíðindini bórast. Telegrafisturin á Jóannesi Patursson las tíðindini. Hann nevndi eingi nøvn, men hetta neit fast hjá mær, og eg var ikki í iva um, at tað var onkur í familjuni, sum var farin. Dagin eftir rópti skiparin meg upp á brúnna og bar mær boðini. Eg var 15 ára gamal, og tá ið eg kom heim aftur, varð einki tosað um hetta. Ikki fyrr enn nú, vit fóru at tosa um at seta minnisplátuna, fekk eg Jóannes S. Hansen at vísa mær, hvar hetta gekk fyri seg, sigur Haldor Gaardbo.

Eisini Jákup Mikael var burtur:

– Eg var á sild norðanfyri við Silver Spray. Áðrenn telegramm kom til mín, hevði eg hoyrt hetta úr Danmark, har tað hevði verið í tíðindunum. Eg fór inn við Jens Christian Svabo, sum tá var vaktarskip. Tað var ógvuliga tungt.

Nina arbeiddi í fiski inni í Heiðum. Av-talan var, at sonurin skuldi fara inn til hennara, tá ið teir vóru lidnir at spæla á Toftavatni og so koma út við henni. Tað var gott, at skipað varð so fyri, at dreingirnir lógu heima, inn til jarðarferðin var. Men síðani hevur ikki verið tosað nógv um hetta, sigur Jákup Mikael Mikkelsen.

Hini fyra – Eiler og Anna og Elinbjørg og Annika – taka undir við tí, at fyri eftirtíðina var tað gott, at dreingirnir hetta sama kvöldið vórðu bornir til hús og lógu í stovnunum, inn til jarðarferðin var fríggjadagin 4. september.

– Vit vóru stutt frammanundan flutt inn í Heiðar at búgva. Hetta var ein sólskinsdagur. Eg var 9 ára gomul, og harvið var tað so stutt millum Oddmar og meg. Dagurin stendur ljóslivandi fyri mær og tað, sum hendi aftaná. Mamma segði, at vit høvdu havt Oddmar til láns, og nú hevði Jesus pápi tikið hann aftur til sín. Eg veit ikki, um vit tilvitað goymdu hetta burtur, men tað varð ikki gloymt, hóast vit ikki tosaðu so nógv aftan á, sigur Elinbjørg Petersen.

Talið var ókent

Stutt frammanundan vanlukkuni vóru Karla og Símun Hansen flutt í húsin, sum tey høvdu latið byggja á Mýrunum. Frumborni teirra, Jóannes S. Hansen, var 17 ára gamal. Hann setur soleiðis orð á:

– Eg sat og spældi á flyglið í stovuni og sá dreingirnar á vatninum. Á veg inn í deild C at keypa – hetta var millum fimm og hálvum seks – varð órógv á ferðsluni. Tá ið eg kom út aftur, fór eg oman á vatnið og sá, hvussu støðan var. Hetta var ræðuligt. Smíðir, sum smíðaðu hús á Mýrunum, vóru komnir á staðið og høvdu tikið dreingirnar upp. Eina løtu ivaðust teir í, um tað mundi vera uppastur fleiri, tí teir kendu ikki talið. Fólk kom úr grannalagnum og av Toftum, og tað varð roynt at arbeiða upp á teir. Eina løtu seinni vórðu teir bornir niðan til okkara. Har varð hildið fram at arbeiða upp á teir, men tað gjørdist einki. So varð steðgað. Vit fóru øll úr húsinum, og seinni á kvöldi vórðu dreingirnir fluttir til hús.

Millum teirra, sum var eygnavitni á staðnum, meðan tað varð roynt at veita kunstigan andadrátt, var Eiler Mikkelsen, beiggi John Mikkelsen:

– Eg var fjúrtan ára gamal. Tá ið dreingirnir vórðu bornir av staðnum og inn til Karlu og Símun, fór eg einsamallur til gongu yvir aftur á Toftir. Tað var lítið hugaligt, og eftir hetta varð millum lítið og einki tosað um hetta, sigur Eiler Mikkelsen.

Mátturin í samanløgdu hondunum

Nakað eftir vanlukkuna fóru Maja og Christian Høj av Strondum og yvir í Runavík at vitja Hildu og Magga Andreassen. Christian var mammubeiggi Hildu.

Mikumorgunin í hesi vikuni – knappliga hált hundráð ár eftir syndarlugu vanlukkuna, har sonur hennara Oddmar var millum teir triggjar, sum fórust – andaðist Hilda 88 ára gomul. Hon verður jarðað á Nesi í morgin undir liðini á manninum, sum fór fyri fjórðingsöld síðani.

Tá ið Maja og Christian Høj vitjaðu, helt Christian fyri við systirdóttirina, hvussu hon orkaði at liva tungu dagarnar eftir vanlukkuna. Hilda svaraði, at Der er magt i de foldede hænder. Christian skilti ikki tilsippingina. Hilda segði honum so frá um sálmin hjá norðmanninum Trygve Bjerkheim, sum tey plagdu at hoyra í ynskikonsertini í norska útvarpinum

Tá var einki net og einki google. Eitt sindur seinni fekk Hilda bræv frá mammubeiggjanum á Strondum. Tá hevði hann funnið fram til norska sangin, sum hann hevði umsett til føroyskt. Ti er hesin sangurin á føroyskum:

Orð: Trygve Bjerkheim

Lag: Øivind Fritjof Tønnesen

Týtt úr norskum: Christian Høj

*Tað gav mátt, tá tú helt saman hendur,
– hóast hondin var lítil og veik,
tá til alveldis Gud tú teim vendir,
aldri neyðstadda barn sítt hann sveik.
Svar hans ávegis er, einglar bera tær boð,
um tað drálar, tað fram tó skal ná.
Hetta játtar tær sannleikans trúfasti Gud:
“Heit á meg, og tú bjarging skalt fá!”
Tínum barni og vininum kæra,
sum tú baðst fyri ár eftir ár
– lat bert ótol og mistreysti fara,
ein dag sendir tær svar Harri vár.
Tú fekst mátt, tá tú helt saman hendur
og í navni hans bað tína bøn.
og tann dag, hann tær ferðarboð sendir,
tú skal sanna, at stór var tín løn.*